

Ayurvedidya

A publication of Rashtriya Shikshan Mandal

आयुर्विद्या

Learn about Life

Editor
Shrikant Wagh

Managing Editor
Apoorva Sangoram

पृष्ठ : ३६ मूल्य : ₹ ५०/-

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

आरकॅलनील टॅब्लेट :

मूत्रमार्गातील विकारांसाठी विशेष करून मूत्राशमरी म्हणजेच युरिनरी कॅल्क्युलससाठी उपयुक्त. युरिनरी कॅल्क्युलस बरोबरच मूत्रमार्गातील इतर विकार जसे सदाह व सशूल मूत्रप्रवृत्ती, मूत्राघात यामध्ये उपयुक्त.

प्रवाळपिष्टी वटी :

घोळणा फुटणे, पित्तजन्य कास (खोकला), डोळ्यांची, घशाची व हातापायांची आग होणे, त्वचा कोरडी पडणे यावर उपयोगी. आम्लपित्तनाशक म्हणूनही उपयोगी.

बिल्वकुटजादि टॅब्लेट :

सध्याच्या धकाधकीच्या जीवनात खाण्याच्या अनिश्चित वेळा, ताण-तणाव यांमुळे अपचनाच्या तक्रारी वाढत आहेत. त्यातूनच पुढे ग्रहणी, आयबीएस सारखे पचनसंस्थेशी संबंधित गंभीर आजार निर्माण होतात. पचन संस्थेवर कार्य करणारी घटक द्रव्ये वापरल्यामुळे ग्रहणी रोग, आयबीएस यासारख्या जीर्ण आजारांच्या रुग्णांना अतिशय उपयुक्त.

लिह कॉम टॅब्लेट :

यकृतविकारांवर प्रतिबंधक व उपचारकारक औषध. मद्यपानामुळे होणारे यकृताचे आजार, विषाणुजन्य हिपॅटायटीस, औषधांमुळे यकृतावर होणारे दुष्परिणाम यावर उपयोगी.

शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाउंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

CONTENTS

- **Editorial : *Ashwagandha (Withania somnifera Dunal)*** 5
- Apoorva Sangoram
- **Short Communication :**
Research in Ayurveda: An Ayurvediya Perspective 7
- Ashwinikumar Raut
- **Review : Anti-Mullerian Hormone:** 13
A Unique Biochemical Marker of Gonadal Development and Fertility in Humans
- Prachi Prabhukhanolkar, Manoj Gaikwad
- **Review : Selenium (Se) : An essential Mineral for Health** 19
- Arvind Limaye
- **Review : Assessment of Selenium Availability in Ayurvedic Drugs :** 25
A Comprehensive Review
- Ashwini Bodade, Indira Ujagare
- **Report : Basic Research Methodology Workshop** 30
- Asmita Jadhav, Shilpa Kolarkar
- **Congratulations!** 31
- **श्रद्धांजली : डॉ. किसन विठ्ठलदास शहा** 32
- विलास डोळे
- **Guidelines for Authors** 33

EDITORS

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Managing Editor

Rashtriya Shikshan Mandal
AYURVIDYA MASIK SAMITI
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Shrikant Wagh
Editor

Apoorva Sangoram
Secretary

Mukund Sangoram
Member

Abhaychandra Inamdar
Member

Nandkishor Borse
Member

Sangeeta Salvi
Member

Mihir Hajarnavis
Member

Sadanand Deshpande
Member

Sarika Chopde
Member

Aishwarya Ranade
Member

Rashtriya Shikshan Mandal
GOVERNING COUNCIL
2025 -2030

Bhalchandra Bhagwat
President

Atul Kapadi
Vice President

Rajendra Huparikar
Secretary

Prakash Kulkarni
Treasurer

Vijay Doiphode
Member

Dilip Puranik
Member

Mukund Sangoram
Member

Abhyachandra Inamdar
Member

Mandar Ranade
Member

Shrikant Patil
Member

Sangeeta Salvi
Member (Ex-officio)

"AYURVIDYA" Magazine is printed at 50/7/A, Dhayari - Narhe Road, Narhe Gaon,
Tal. - Haveli, Pune - 41 and Published at 583/2, Rasta Peth, Pune 11.

By **Dr. Bhalchandra Bhagwat** on behalf of Rashtriya Shikshan Mandal, 25, Karve Road, Pune 4.

Disclaimer : The views and opinions expressed in the articles are entirely those of respective authors and do not reflect the views of Ayurvedya Masik or Rashtriya Shikshan Mandal.

All legal matters are subject to Pune Division only.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

पंचकोलासव :

अग्निमांद्य, अजीर्ण, जीर्ण कफज विकार,
पचनाचे विकार इत्यादींवर उपयुक्त.

सेप्टिडर्म :

रक्तदुष्टी, त्वचा विकार, खाज सुटणे
यामध्ये उपयुक्त, रक्तशुद्धी करणारे.

सुवर्ण सूतशेखर मात्रा :

पित्तविकार, आम्लपित्तजन्य हस्त-पाद तल दाह,
नेत्र दाह, इत्यादींवर उपयुक्त.

कंटकारी कल्प :

घसा बसणे (स्वरभेद),
वारंवार येणारा खोकला, गिळण्यास त्रास होणे,
कोरडा खोकला यासाठी उपयुक्त.

शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाउंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

Registered : Posting at PSO, Pune GPO - 411001

Posted & Published on 10 / 06 / 2026

RNI Registration No. MAH MAR - M / 1968 / 14635

This magazine is printed at Unique Offset, 50/7/A, Dhayari-Narhe Road, Narhe Gaon, Tal. Haveli, Pune-41 by Dinesh Dhadphale and published at 583/2, Rasta Peth, Pune - 11 by Dr. B. K. Bhagwat on behalf of Rashtriya Shikahan Mandal, 25, Karve Road, Pune - 4. Editor : Shrikant Wagh

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे यांची गुणकारी व उपयुक्त उत्पादने...

प्रशम आसवारिष्ठ : मेधामृत (सर्पगंधायुक्त)

मानसिक संतुलन ठेवणारे, निद्रा आणण्यास उपयुक्त, मन शांत ठेवण्यास उपयुक्त.

वासावलेह :

घसा बसणे (स्वरभेद), वारंवार होणारा खोकला, गिळण्यास त्रास होणे, कोरडा खोकला यासाठी उपयुक्त. चिकट कफ सोडविण्यासाठी उपयुक्त.

थायोस्टॅनिन :

रक्तदुष्टी, त्वचा विकार, खाज सुटणे यामध्ये उपयुक्त. सोरायसिस, त्वचेला कंड सुटणे यावर उपयोगी. रक्तशुद्धी करणारे.

अॅमेक्स (आमपाचकवटी) :

अपचनमुळे उत्पन्न होणाऱ्या पोटातील गॅसेससाठी उपयुक्त, पोटात वारंवार दुखत असल्यास, अन्नपचन प्रक्रिया सुधारण्यासाठी उपयुक्त.

शास्त्रोक्त व पेटेंट आयुर्वेदिक औषधे तयार करणारी संस्था.

आयुर्वेद रसशाळा, पुणे

GMP Certified Company

फॉर

आयुर्वेद रसशाळा फाउंडेशन, पुणे

२५, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४. ☎ : (०२०) २५४४०७९६, २५४४०८९३

E-mail : admin@ayurvedarasashala.com Visit us at : www.ayurvedarasashala.com Toll free No. 1800 1209727

